

Інше

УДК 35.072.3

Скриньковський Руслан Миколайович

*кандидат економічних наук, професор
Львівський університет бізнесу та права*

Skrynkovskyu Ruslan

*PhD in Economics, Professor
Lviv University of Business and Law*

ORCID: 0000-0002-2180-8055

Козяр Роман Якович

*кандидат юридичних наук
Управління Служби безпеки України в Рівненській області*

Koziar Roman

*PhD in Law
Office of the Security Service of Ukraine in Rivne region*

ORCID: 0000-0001-9669-2758

Петков Сергій Валерійович

*доктор юридичних наук, професор
Військовий інститут
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

Petkov Sergey

*D. Sc. (Law), Professor
Military Institute of
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

ORCID: 0000-0003-4160-767X

Хмиз Мар'яна Василівна

*доктор філософії в галузі права
Львівський університет бізнесу та права*

Khmyz Mariana

PhD in Law

Lviv University of Business and Law

ORCID: 0000-0003-3553-8022

Чистоклетов Леонтій Григорович

доктор юридичних наук, професор

Національний університет «Львівська політехніка»

Chystokletov Leontii

D. Sc. (Law), Professor

Lviv Polytechnic National University

ORCID: 0000-0002-3306-1593

**ДЕРЖАВНА ОХОРОНА В УКРАЇНІ ЩОДО ГЛАВ ІНОЗЕМНИХ
ДЕРЖАВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

**STATE PROTECTION IN UKRAINE FOR HEADS OF FOREIGN
STATES AND OFFICIALS OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS
UNDER MARTIAL LAW**

Анотація. Відомо, що у зв'язку з широкомасштабною збройною агресією Російської Федерації проти України та з метою забезпечення безпеки і оборони держави, захисту Українського народу, 24 лютого 2022 року, в умовах воєнного часу, Указом Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 було введено воєнний стан в Україні. Російська Федерація є державою-агресором, державою-терористом і державою-спонсором тероризму, а її дії – геноцид Українського народу. Президент РФ В. Путін – це воєнний злочинець і терорист № 1 у світі, якого підтримує вище політичне та військове керівництво Росії, російська православна церква та деякі проросійські політики в європейських країнах. Росіяни це

влаштовує, оскільки є аморальним суспільством. Війна Російської Федерації проти України і в Україні показала слабкість міжнародної безпекової системи протидіяти збройній агресії і тероризму. З огляду на викладене вище, метою статті є сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо державної охорони в Україні стосовно глав іноземних держав та посадових осіб міжнародних організацій в умовах воєнного стану, в контексті збройної агресії Російської Федерації проти України. За результатами дослідження з'ясовано, що в умовах воєнного часу потрібно суттєво посилити та покращити безпеку в Україні для глав іноземних держав і членів їхніх сімей. Це можливо шляхом підвищення функціональних спроможностей Управління державної охорони України, посилення вимог до його кадрового складу та на основі забезпечення належної взаємодії УДО України з органами безпеки іноземних держав, відповідно до міжнародних договорів України, з іншими органами, які входять до складу сил безпеки і оборони України. Також надзвичайно важливим є забезпечення належної державної охорони в Україні стосовно посадових осіб міжнародних організацій, які прибувають в Україну чи перебувають на її території у складі офіційних делегацій або відвідують Україну на запрошення Президента України чи органів державної влади, в умовах воєнного часу. Такі візити закордонних делегацій в Україну, міжнародні контакти і співпраця в період російсько-української війни сприяють зміцненню потенціалу та посиленню позицій України на міжнародній арені для забезпечення надійної і належної практичної, відчутної підтримки на міжнародному рівні суверенітету, територіальної цілісності та незалежності України, її економічної, фінансової, інформаційної, продовольчої та енергетичної безпеки тощо. А також є досить важливими і вкрай цінними для України з метою захисту цивільного населення під час війни і при звільненні усіх захоплених Росією територій України, включно з українським Кримом. Сформульовано

висновок про те, що за таких обставин та в умовах воєнного часу рівень забезпечення безпеки в Україні глав іноземних держав та посадових осіб міжнародних організацій в умовах воєнного стану повинен бути належним. У зв'язку з цим необхідно до ст. 7 Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» додати нову частину такого змісту: «В умовах воєнного стану затверджується обов'язковий перелік посадових осіб міжнародних організацій, стосовно яких здійснюється державна охорона, який визначає Президент України, на підставі пропозицій Ради національної безпеки і оборони України».

Ключові слова: *посадові особи, безпека посадових осіб, глави іноземних держав, міжнародні організації, правовий режим воєнного стану, війна Росії проти України, збройна агресія, тероризм, міжнародні злочини.*

Summary. *It is known that in connection with the large-scale armed aggression of the Russian Federation against Ukraine and for the purpose of ensuring the security and defense of the state, the protection of the Ukrainian people, on February 24, 2022, in wartime conditions, the Decree of the President of Ukraine dated February 24, 2022 No. 64/2022, martial law was introduced in Ukraine. The Russian Federation is an aggressor state, a terrorist state and a state sponsor of terrorism, and its actions are genocide of the Ukrainian people. The President of the Russian Federation V. Putin is a war criminal and terrorist No. 1 in the world, who is supported by the top political and military leadership of Russia, the Russian orthodox church and some pro-Russian politicians in European countries. Russians are happy with it because they are an immoral society. The war of the Russian Federation against Ukraine and in Ukraine showed the weakness of the international security system to counter armed aggression and terrorism. In view of the above, the purpose of*

the article is to formulate scientifically based proposals for state protection in Ukraine in relation to heads of foreign states and officials of international organizations in the conditions of martial law, in the context of the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine. According to the results of the study, it was found that in the conditions of wartime, it is necessary to significantly strengthen and improve security in Ukraine for heads of foreign states and members of their families. This is possible by increasing the functional capabilities of the Department of State Guard (DSG) of Ukraine, strengthening the requirements for its personnel and on the basis of ensuring proper interaction of the DSG of Ukraine with the security bodies of foreign countries, in accordance with international treaties of Ukraine, with other bodies that are part of the security and defense forces of Ukraine. It is also extremely important to ensure proper state protection in Ukraine for officials of international organizations who arrive in Ukraine or stay on its territory as part of official delegations or visit Ukraine at the invitation of the President of Ukraine or state authorities, in wartime conditions. Such visits of foreign delegations to Ukraine, international contacts and cooperation during the Russian-Ukrainian war contribute to strengthening the potential and enhance the position of Ukraine on the international arena to ensure reliable and appropriate practical, tangible support at the international level for the sovereignty, territorial integrity and independence of Ukraine, its economic, financial, information, food and energy security, etc. And they are also quite important and extremely valuable for Ukraine in order to protect the civilian population during the war and during the liberation of all the territories of Ukraine captured by Russia, including the Ukrainian Crimea. The conclusion was drawn that under such circumstances and under wartime conditions, the level of security in Ukraine for heads of foreign states and officials of international organizations under martial law should be adequate. In this regard, it is necessary to Art. 7 of the Law of Ukraine «On State Protection of

State Authorities of Ukraine and Officials» to add a new part with the following content: «In the conditions of martial law, a mandatory list of officials of international organizations subject to state protection is approved, which is determined by the President of Ukraine, based on proposals National Security and Defense Council of Ukraine».

Key words: *officials, security of officials, heads of foreign states, international organizations, legal regime of martial law, Russia's war against Ukraine, armed aggression, terrorism, international crimes.*

Постановка проблеми. «У лютому 2014 року російська федерація розпочала загарбницьку війну проти України, анексувавши Автономну Республіку Крим і м. Севастополь, частину Донецької і Луганської областей України. 24 лютого 2022 року російська федерація перейшла до відкритої збройної агресії проти України, що супроводжується безпрецедентними за своїм цинізмом і жорстокістю воєнними злочинами, злочинами проти людяності, злочинами геноциду та ядерним шантажем ...» [1].

У зв'язку з широкомасштабною збройною агресією Російської Федерації проти України та з метою забезпечення безпеки і оборони держави, захисту Українського народу, 24 лютого 2022 року, в умовах воєнного часу Указом Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 [2] було введено воєнний стан в Україні [3], затвердженого Законом України від 24.02.2022 р. № 2102-IX [4]. Водночас відомо, що зміст правового режиму воєнного стану (порядок введення та скасування воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях, правові засади діяльності військового командування й органів військового управління України, включаючи, зокрема, Управління державної охорони України (далі – УДО України) [5–8], а також органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій в умовах воєнного стану, гарантії прав

і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб) та відповідальність за порушення вимог або невиконання відповідних заходів правового режиму воєнного стану визначаються Законом України «Про правовий режим воєнного стану» [9].

За таких умов, в реаліях воєнного стану, з дня фактичного початку збройної агресії Російської Федерації проти України реалізується цілий комплекс відповідних внутрішньополітичних цілей і завдань держави у сфері безпеки і оборони та здійснюється активна зовнішньополітична діяльність, економічна і оборонна політика на міжнародній арені (стосовно надання політичної, військової, фінансової, економічної та гуманітарної допомоги Україні [1], щодо посилення і застосування санкцій проти РФ з боку країн ЄС, Великої Британії, США, Швейцарії, Канади, Японії, Австралії, Нової Зеландії, інших країн-партнерів України [10] тощо) задля забезпечення надійної і належної практичної, відчутної підтримки на міжнародному рівні суверенітету, територіальної цілісності та незалежності України, її економічної, фінансової, інформаційної, продовольчої та енергетичної безпеки тощо, а також з метою захисту цивільного населення під час війни і звільнення усіх захоплених Росією територій України в межах її міжнародно визнаного державного кордону, включно з українським Кримом, для надання і поширення об'єктивної інформації [1; 8; 11–17] про події в Україні, про російсько-українську війну, злочинні дії російської влади, її представників, військових як терористів і окупантів, про воєнні злочини і інші міжнародні злочини Російської Федерації під час війни проти України і в Україні, які набули масового характеру.

Для довідки (стосовно війни Росії проти України): у пояснювальній записці [18] до проекту Постанови Верховної Ради України, прийнятої 20 березня 2023 року (№ 2961-IX) [16], було зазначено, що під час повномасштабної війни Російської Федерації проти України і в Україні

«серед задокументованих злочинів – систематичні умисні вбивства цивільного населення, навмисне нанесення ракетних ударів по житлових будинках громадян та об'єктах цивільної інфраструктури, масова сексуальна експлуатація жінок і дітей, депортація та насильницьке переміщення українців, включаючи дітей, на територію російської федерації та тимчасово окуповані нею території, здійснення систематичного фізичного та психологічного насильства щодо населення України ... . Ці злочини здійснюються за прямими наказами вищого політичного і військового керівництва російської федерації та є грубим порушенням чинних норм міжнародного права, що потребує рішучого і дієвого реагування міжнародної спільноти шляхом притягнення російського керівництва до міжнародної кримінальної відповідальності» [18]. Водночас відомо [19; 20], що «близько пів сотні катівень виявлено на деокупованих територіях, 464 дитини загинуло, понад 16 000 дітей депортовано, щодо 66 фактів сексуального насильства, скоєного військовослужбовцями рф, відкриті кримінальні провадження. ... З початку повномасштабної війни національні правоохоронні органи зареєстрували понад 70 000 кримінальних проваджень щодо вчинення воєнних злочинів. Згідно з даними Офісу Генерального прокурора щодня вчиняється 200 нових воєнних злочинів. Майже 300 росіянам повідомлено про підозри у вчиненні воєнних злочинів. Понад 100 справ направлено до національних судів, ухвалено 29 вироків (станом на 14.03.2023). Окрім українських органів, вже понад 20 країн світу відкрили в межах свого національного законодавства провадження щодо воєнних злочинів росії в Україні» [21]. Всі ці воєнні злочини, злочини проти людяності, злочини геноциду та інші міжнародні злочини у війні проти України і в Україні здійснюються Російською Федерацією спільно з міжнародною злочинною організацією, відомою під назвою «Приватна військова компанія (ПВК) Вагнера» або «Група Вагнера» [22], що комплектується російськими і

іноземними найманцями, а також жорстокими злочинцями, частина з яких були засудженими за масові вбивства, зґвалтування, інші особливо тяжкі злочини, але були помилувані і звільнені від покарання в Росії за указами президента РФ В. Путіна для участі у війні проти України. Поряд з тим, станом на 20 червня 2023 року, враховуючи інформацію у ЗМІ, існує певний конфлікт керівника ПВК «Вагнер» Є. Пригожина з військовим командуванням РФ (учасники «Групи Вагнера» здебільшого виступають проти міністра оборони РФ С. Шойгу та начальника генерального штабу ЗС РФ В. Герасимова) через приватні інтереси, за владу і гроші, стосовно визначення головної ролі у схемах розкрадання бюджетних грошей Росії і за їх безпосереднє привласнення, щодо втрат російських окупантів у місті Бахмуті Донецької області, нестачі боєприпасів тощо з огляду планування та подальшого ведення злочинної війни Російської Федерації проти України і в Україні. Також вище політичне та військове керівництво РФ під час повномасштабної російсько-української війни фінансує і використовує воєнізовані (збройні) злочинні формування і угруповання, включаючи релігійно-екстремістську сектантську групу (злочинну організацію у складі військ РФ) «Ахмат», чеченського терориста Р. Кадірова проти України, за підтримки і закликів російської православної церкви щодо вбивств українських дітей і жінок [8; 22–29]. Щодо російського тероризму й російсько-української війни, злочинних дій російської влади і військових РФ на території України, то в Росії «дуже невелика частина населення, близько 10, може, 12%, виступає категорично проти Путіна, проти війни – але це більше на словах, ніж на ділі» [30], а загалом переважна більшість росіян підтримує злочинну російську війну проти України, а також виправдовує тероризм РФ та жорстокі знущання над Українським народом [23; 30]. Водночас, в контексті цього, нагадаємо, що 17 березня 2023 року прийнято історичне рішення – Міжнародний кримінальний суд у місті Гаазі (Нідерланди) видав міжнародний ордер на

арешт президента РФ В. Путіна за воєнний злочин незаконної, насильної депортації населення (дітей) та незаконного вивезення населення (дітей) з окупованих районів України до віддалених регіонів Російської Федерації, зокрема до Сахаліну [31–33]. А черговий надмасштабний терористичний акт Російської Федерації – підриг Каховської гідроелектростанції імені П. С. Непорожнього у ніч на 06 червня 2023 року [17], а також ядерний шантаж російської влади, інші резонансні воєнні злочини Росії в Україні під час війни проти України і всього Українського народу (наприклад, розстріл росіянами беззбройного українського військовополоненого О. Мацієвського за слова «Слава Україні» [34; 35], замінування Запорізької АЕС російськими окупантами, виходячи із промов і звернень Президента України В. Зеленського та заяв начальника Головного управління розвідки Міністерства оборони України К. Буданова [36] тощо) не потребують жодних коментарів і обговорень. Все це, як і Голодомор в Україні 1932–1933 років, скоєного керівництвом Радянського Союзу на чолі з диктатором Й. Сталіним [37], є продуманим, послідовним і заздалегідь чітко спланованим, є продовженням російської політики геноциду Українського народу. Усі росіяни [23], причетні до злочинної російської війни та усі співучасники й винні у міжнародних злочинах проти України і Українського народу (з початку окупації українського Криму та міста Севастополя Російською Федерацією – з 20 лютого 2014 року, відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 р. № 1207-VII із змінами) мають понести відповідальність і бути покарані. Російська Федерація є державою-агресором, державою-терористом і державою-спонсором тероризму, а її дії – геноцид Українського народу [1–36]. Росіян це влаштовує, оскільки є аморальним суспільством [30]. Звідси очевидно, що «Володимир Путін – найнебезпечніший дурень у світі» [38], воєнний злочинець і терорист № 1 у світі [39], а Росія не повинна існувати

в такому вигляді. Це має визнати увесь світ. Поряд з тим, в контексті розвитку сектору національної безпеки і оборони держави, підвищення функціональних спроможностей УДО України і забезпечення державної безпеки та всіх її складових в умовах воєнного часу, необхідно також вивчити і врахувати такі аспекти, а саме: постійне використання права вето для блокування рішень (стосовно війни в Україні) і факт головування Росії в Раді Безпеки ООН, у якій з точки зору міжнародного права членство РФ в ООН є нелегітимним, у той час, коли Російська Федерація розв'язала війну проти України і порушила всі норми міжнародного права; відверте і цинічне ігнорування Російською Федерацією міжнародних безпекових зобов'язань перед Україною за Будапештським меморандумом (офіційна назва – «Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї»), підписаного 05 грудня 1994 року у столиці Угорщини Будапешті, що ставить під сумнів дієвість і виконання міжнародних договорів державами-підписантами щодо нерозповсюдження ядерної зброї, стосовно контролю над зброєю масового ураження тощо; взаємозв'язок факту блокування Францією та Німеччиною щодо надання Плану дій для України і Грузії стосовно членства в НАТО на Бухарестському саміті НАТО у 2008 році (на 20-й саміті країн-членів НАТО у столиці Румунії Бухаресті) з діями Російської Федерації – з збройною агресією РФ проти Грузії у 2008 році та з повномасштабною війною Росії проти України; позиції та інтереси країн у геополітичних процесах, які обрали зовнішню політику нейтралітету у російсько-українській війні; вислови і дії державних, політичних, громадських та релігійних діячів, які публічно неодноразово порушують демократичні принципи, часто сповідають подвійні стандарти власної політики і/або відкрито займають проросійську позицію у війні проти України (наприклад, Прем'єр-міністр Угорщини В. Орбан); міжнародна безпека, політична корупція; санкції проти РФ [10] і питання їх обходу

Росією; проблеми запобігання корупції у сфері безпеки і оборони держави тощо.

При цьому і за таких обставин та подій, приведених вище, в умовах глобальної політики й злочинної війни Росії проти України і в Україні, як відомо, відбувається надзвичайно велика кількість візитів в Україну не лише офіційних посадових осіб іноземних держав, держав-партнерів та керівників міжнародних організацій (таких як: Організація Об'єднаних Націй, Організація з безпеки і співробітництва в Європі, Організація Північноатлантичного договору, Рада Європи, Європейська Комісія, Міжнародний кримінальний суд, Продовольча та сільськогосподарська організація ООН, Міжнародне агентство з атомної енергії і т.д.), а й інших високих посадових осіб міжнародних організацій, представників іноземних держав, включаючи також колишніх іноземних посадовців, окремих державних, громадських і релігійних діячів та інших поважних осіб, які користуються загальним визнанням і водночас мають значний авторитет та є досить впливовими на міжнародному рівні. Такі міжнародні контакти і співпраця допомагають зміцнити потенціал та посилити позиції України на міжнародній арені, є досить важливими і вкрай цінними не тільки для України в період російсько-української війни та відбудови України, а й для всього демократичного світу в контексті забезпечення і підтримки миру й безпеки в сучасному світі.

Поряд з тим, враховуючи вищевикладене, в умовах, що склалися, у зв'язку з збройною агресією Російської Федерації проти України, стає очевидним, що крім забезпечення безпеки вищих посадових осіб держави в Україні в умовах воєнного стану [8], зазначених, зокрема, у ст. 6 Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» [40], надзвичайно важливим є забезпечення належної державної охорони в Україні для глав іноземних держав та посадових осіб міжнародних організацій, які прибувають в Україну чи перебувають на її

території у складі офіційних делегацій або відвідують Україну на запрошення Президента України чи органів державної влади, в умовах воєнного часу.

Водночас, не слід забувати, підтримуючи думку заступника Міністра оборони України Г. Маляр [41], що Республіка Білорусь – це держава-співучасник злочинної повномасштабної російської війни проти України, оскільки білоруська влада надала свої території російським окупаційним військам і терористам РФ для нападу на Україну [8; 41] і з дня фактичного початку збройної агресії Російської Федерації проти України «надає російським військам доступ на територію Білорусі, звідки російські сили здійснюють бойові вильоти для бомбардування українських міст, а також запускають ракети по території України» [42].

Все це, для вирішення актуальної проблеми, необхідно врахувати у сфері національної безпеки і оборони держави, при здійсненні державної охорони глав іноземних держав, керівників та інших посадових осіб міжнародних організацій, які прибувають в Україну чи перебувають на її території, в умовах воєнного стану, під час війни тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні серед військових, науковців і правників немає жодних сумнівів у тому, що у воєнний час, крім військової зброї, є ще одна не менш потужна зброя – це наука і її досягнення, а також відповідні наукові санкції, де внесок кожного є важливим у боротьбі проти війни і терору [8; 43; 44]. А «битва за кожне місто і село нашої країни варта окремої книги. Кожен військовий і цивільний, хто чинив спротив окупанту, хто підтримує визволителів, вартий окремої розповіді. ...» (Головнокомандувач Збройних Сил України В. Залужний, 11.04.2023 р.) [45]. «Роками наші мужні предки відважно боролися за те, щоб майбутні покоління жили у свободі та гідності. ... ніхто й ніколи не змусить українців поступитися власною незалежністю. ...» (начальник Генерального штабу ЗСУ С. Шаптала, 24.08.2022 р.) [46].

З огляду на це, за результатами огляду і аналізу літератури, виходячи із постановки проблеми і вирішення ряду важливих питань, враховуючи при цьому життя в реальності війни і результати попередніх досліджень [8], рекомендуємо ознайомитися з деякими науковими працями військових і вчених-юристів, які стосуються, зокрема, таких аспектів, як: воєнний стан і права людини – В. Гвоздь [47]; актуальні питання національної безпеки і оборони України – В. Залужний, С. Шаптала [48], О. Павлюк [49], С. Полтораки [50], О. Сирський [51]; зміст і правове регулювання державної охорони в контексті державної безпеки, особливості діяльності та підвищення ефективності взаємодії УДО України з іншими органами, які входять до складу сил безпеки і оборони України – В. Гелетей [52; 53], М. Микитюк [5; 6], І. Мусієнко [54], Д. Павлов, О. Расевич [55], О. Ткаченко [56]; правові засади, особливості і шляхи вдосконалення організації підготовки кадрів УДО України – В. Штучний [57]; права, обов'язки та відповідальність військовослужбовців (тілоохоронців) УДО України – М. Донець [58] та інші. Тут також заслуговує на увагу праця М. Микитюка, Д. Павлова, О. Павлюка, Р. Радзієвського, Л. Сопільника та М. Удовика – «Державна охорона в Україні в умовах правового режиму воєнного стану» [7].

Визнаючи теоретичну і практичну цінність вищезгаданих праць щодо даної проблеми, з'ясовано, що сьогодні недостатньо уваги приділено питанням державної охорони в Україні стосовно глав іноземних держав та посадових осіб міжнародних організацій з урахуванням умов воєнного часу.

Мета статті. Метою статті є сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо державної охорони в Україні стосовно глав іноземних держав та посадових осіб міжнародних організацій в умовах воєнного стану, в контексті збройної агресії Російської Федерації проти України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Так, відповідно до ст. 7

Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» державна охорона в Україні здійснюється щодо глав іноземних держав і членів їхніх сімей, які прибувають в Україну чи перебувають на її території у складі офіційних делегацій або відвідують Україну на запрошення Президента України чи органів державної влади [40]. І це зрозуміло, виходячи із постановки проблеми і результатів аналізу літератури [1–58], тому цей аспект є досить важливим і таким, що не потребує додаткових пояснень, будь-яких уточнень чи обговорення. Водночас з'ясовано, що в умовах воєнного часу в Україні потрібно суттєво посилити та покращити безпеку глав іноземних держав і членів їхніх сімей шляхом підвищення функціональних спроможностей УДО України, посилення вимог до його кадрового складу та на основі забезпечення належної взаємодії УДО України з органами безпеки іноземних держав відповідно до міжнародних договорів України, з іншими органами, які входять до складу сил безпеки і оборони України. Вирішення цього питання відноситься до компетенції і завдань УДО України, органів безпеки іноземних держав та інших фахівців у цій сфері.

В контексті цього нагадаємо особливості візитів вищих посадових осіб іноземних держав та міжнародних організацій в Україну, за якими спостерігав весь світ під час російсько-української війни у 2023 році, зокрема такі: «Ракетна атака росії відбулася саме тоді, коли до столиці приїхали лідери африканських країн. путін хоче продемонструвати, що він готовий нехтувати безпекою лідерів іноземних держав, йому фактично байдуже, оскільки він відчуває повну безкарність. ... ракети летіли також тоді, коли до України прибув Президент США Джо Байден, а також Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерреш. ... сильна дипломатія і сильна позиція може покласти край тероризму росії. Бо це стосується кожного, кожної держави, яка хоче існувати і зберегти світовий порядок» (Керівник Офісу Президента України А. Єрмак) [59].

За результатами аналізу статті «Vladimir Putin Is the World's Most Dangerous Fool» (авторський погляд Т. Фрідмана) [38], опублікованої 09 травня 2023 року в провідній американській газеті «The New York Times», можна стверджувати, що російська влада, через свій страх, готова до будь-яких злочинів проти України і в Україні, проти Європи і всього вільного світу, щоб перед власним народом, після року російсько-української війни, виправдати «одну з найпотворніших і найбезглуздіших воєн сучасності» [38], з метою приховати воєнні злочини та інші міжнародні злочини Російської Федерації, вчинених проти України і в Україні, а також для того, щоб пояснити російському народу, чому така велика кількість жертв з боку російських військових окупантів та за що введено спеціальні економічні санкції й інші обмежувальні заходи (санкції) проти Російської Федерації тощо. Тому не випадково 6-ий Президент Польщі Л. Качинський, який засуджував Росію у війні проти Грузії, закликав протистояти агресії РФ, виступаючи на мітингу у місті Тбілісі 12 серпня 2008 року (поряд з лідерами європейських держав – України, Литви, Естонії та Латвії) [60–62], й водночас попереджав: «Сьогодні Грузія, завтра Україна, післязавтра держави Прибалтики і, можливо, моя країна. Ми можемо цьому протистояти лише за умови, що Європа дотримуватиметься єдиних цінностей» [61; 62]. З'ясовано, що між російсько-українською війною та збройною агресією Росії проти Грузії у 2008 році існують деякі паралелі, але є і відмінності. Це питання потребує додаткового вивчення. На думку 3-го Президента Грузії М. Саакашвілі, «... приєднавши Крим, Росія заклала фундамент нової російської парадигми беззаконного світу. ... Росія карає Грузію, Україну та Молдову за їхнє бажання жити у вільному та демократичному суспільстві» [63]. «... в Чечні десятки тисяч людей було вбито просто для того, щоб зробити Путіна президентом і зміцнити його владу» [63].

З огляду на вищевикладене, необхідно також відмітити, що під час

російсько-української війни Сейм Республіки Польщі остаточно визнав Російську Федерацію державою, яка підтримує тероризм і використовує терористичні засоби [64; 65]. У Сеймі також констатували, що Росія несе безпосередню відповідальність за збиття літака «Малайзійських авіаліній» (рейс МН17) в липні 2014 року у Донецькій області, коли загинули 298 осіб – всі пасажери і члени екіпажу, а також за катастрофу літака ВПС Польщі (рейс 101) у російському місті Смоленську в квітні 2010 року [62; 64; 65], в результаті якої «загинули всі 96 осіб, які перебували на борту літака (8 членів екіпажу та 88 пасажирів, серед яких – президент Лех Качинський, його дружина Марія Качинська, керівники вищого військового командування Збройних сил, представники Сейму і сенату, політичні, громадські та релігійні діячі Польщі» [62]. «У росіян є різні плани і сценарії для ліквідації іноземних лідерів, якщо Путін і ФСБ цього захочуть. Є докази, що підтверджують причетність Путіна і його спецслужб до знищення Качинського» (полковник СЗР Росії С. Третьяков, який через два місяці після цієї заяви, 13 червня 2010 року, раптово помер у віці 53 роки) [62]. Водночас нагадаємо, що колишній співробітник Федеральної служби охорони Російської Федерації Г. Каракулов, який втік з Росії під час війни у зв'язку з неможливістю перебувати на службі у президента РФ, назвав В. Путіна «воєнним злочинцем» [66].

Сьогодні шантаж, погрози на адресу глав іноземних (європейських) держав й посадових осіб міжнародних організацій, а також злочинні дії, які загрожують життю та здоров'ю, включаючи вбивства, як в Україні, так і за її межами, які здійснюються під час російсько-української війни за прямими наказами вищого політичного і військового керівництва Росії, виходячи із аналізу наявної інформації у ЗМІ, є відомими і не є новизною для світу.

Поряд з тим, війна Росії проти України і в Україні показала слабкість міжнародної безпекової системи протидіяти збройній агресії і тероризму,

тому вся світова система безпеки потребує реформування [67].

За таких обставин та в умовах воєнного часу очевидно, що рівень забезпечення безпеки в Україні глав іноземних держав та посадових осіб міжнародних організацій в умовах воєнного стану повинен бути належним.

У зв'язку з цим пропонуємо внести зміни до ст. 7 Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» [40] і викласти в такій редакції:

«Державна охорона здійснюється щодо глав іноземних держав, парламентів та урядів і членів їхніх сімей, міністрів закордонних справ, керівників міжнародних організацій, які прибувають в Україну чи перебувають на її території у складі офіційних делегацій або відвідують Україну на запрошення органів державної влади.

Державна охорона може здійснюватися щодо інших високих посадових осіб, представників іноземних держав та міжнародних організацій, які прибувають в Україну чи перебувають на її території.

Державна охорона у разі наявності загрози життю чи здоров'ю може здійснюватися щодо інших посадових осіб за рішенням Президента України, прийнятим за поданням посадових осіб, уповноважених виступати від імені відповідних державних органів, або за поданням начальника Управління державної охорони України.

В умовах воєнного стану затверджується обов'язковий перелік посадових осіб міжнародних організацій, стосовно яких здійснюється державна охорона, який визначає Президент України, на підставі пропозицій Ради національної безпеки і оборони України».

Висновки. У зв'язку з широкомасштабною збройною агресією Російської Федерації проти України та з метою забезпечення безпеки і оборони держави, захисту Українського народу, 24 лютого 2022 року, в умовах воєнного часу, Указом Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 було введено воєнний стан в Україні.

Російська Федерація є державою-агресором, державою-терористом і державою-спонсором тероризму, а її дії – геноцид Українського народу. Президент РФ В. Путін – це воєнний злочинець і терорист № 1 у світі, якого підтримує вище політичне та військове керівництво Росії, російська православна церква та деякі проросійські політики в європейських країнах. Росіян це влаштовує, оскільки є аморальним суспільством.

Війна Російської Федерації проти України і в Україні показала слабкість міжнародної безпекової системи протидіяти збройній агресії і тероризму. В умовах воєнного часу потрібно суттєво посилити та покращити безпеку в Україні для глав іноземних держав і членів їхніх сімей. Це можливо шляхом підвищення функціональних спроможностей Управління державної охорони України, посилення вимог до його кадрового складу та на основі забезпечення належної взаємодії УДО України з органами безпеки іноземних держав, відповідно до міжнародних договорів України, з іншими органами, які входять до складу сил безпеки і оборони України. Також надзвичайно важливим є забезпечення належної державної охорони в Україні стосовно посадових осіб міжнародних організацій, які прибувають в Україну чи перебувають на її території у складі офіційних делегацій або відвідують Україну на запрошення Президента України чи органів державної влади, в умовах воєнного часу. Такі візити закордонних делегацій в Україну, міжнародні контакти і співпраця в період російсько-української війни сприяють зміцненню потенціалу та посиленню позицій України на міжнародній арені для забезпечення надійної і належної практичної, відчутної підтримки на міжнародному рівні суверенітету, територіальної цілісності та незалежності України, її економічної, фінансової, інформаційної, продовольчої та енергетичної безпеки тощо. А також є досить важливими і вкрай цінними для України з метою захисту цивільного населення під час війни і при звільненні усіх захоплених Росією територій України в межах її

міжнародно визнаного державного кордону, включно з українським Кримом.

За таких обставин та в умовах воєнного часу рівень забезпечення безпеки в Україні глав іноземних держав та посадових осіб міжнародних організацій в умовах воєнного стану повинен бути належним. У зв'язку з цим необхідно до ст. 7 Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» додати нову частину такого змісту: «В умовах воєнного стану затверджується обов'язковий перелік посадових осіб міжнародних організацій, стосовно яких здійснюється державна охорона, який визначає Президент України, на підставі пропозицій Ради національної безпеки і оборони України».

Література

1. *Про Звернення Верховної Ради України до парламентів і урядів держав світу та міжнародних організацій з нагоди річниці повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну*: Постанова Верховної Ради України від 24.02.2023 р. № 2942-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2942-20#Text> (дата звернення: 20.06.2023).
2. *Про введення воєнного стану в Україні*: Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 20.06.2023).
3. Дрозд В. Г., Дрозд О. Ю., Журавльов Д. В., Петков С. В. *Воєнний стан в Україні. Актуальні роз'яснення, гарантії дотримання законності, заборони і обмеження, нормативне забезпечення*. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 224 с.
4. *Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»*: Закон України від 24.02.2022 р. № 2102-IX.

- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (дата звернення: 20.06.2023).
5. Микитюк М. А. *Державна охорона в Україні: адміністративно-правове регулювання*: монографія. Львів. Видавництво Львівської політехніки. 2018. 472 с.
  6. Микитюк М., Скриньковський Р., Скоромний Я. Особливості взаємодії Управління державної охорони України з іншими органами державної влади // *Наука онлайн: Міжнародний електронний науковий журнал*. 2021. № 1. doi: <https://doi.org/10.25313/2524-2695-2021-1-1>
  7. Микитюк М. А., Павлов Д. М., Павлюк О. О., Радзієвський Р. М., Сопільник Л. І., Удовик М. С. *Державна охорона в Україні в умовах правового режиму воєнного стану* / За заг. ред. М. А. Микитюка. Київ. ВД «Професіонал», 2023. 416 с.
  8. Скриньковський Р. М., Козяр Р. Я., Петков С. В., Хитра О. Л., Комісаров О. Г. Державна охорона посадових осіб в Україні в умовах воєнного стану // *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2023. № 5(63). С. 109–119. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-5-8867>
  9. *Про правовий режим воєнного стану*: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 20.06.2023).
  10. Санкції проти РФ // *Матеріали офіційного веб-сайту Міністерства закордонних справ України*. 13.06.2023. URL: <https://mfa.gov.ua/sankciyi-proti-rf> (дата звернення: 20.06.2023).
  11. «РІК» – документальний проєкт Дмитра Комарова: 1 та 2 частини. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=F7-dJrCMEO8> (дата звернення: 20.06.2023).

12. *Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну*: Закон України від 22.05.2022 р. № 2265-IX (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20#Text> (дата звернення: 20.06.2023).
13. Скриньковський Р. М., Цюх С. І., Процевят О. С., Тиркало Ю. Є., Горбонос Ф. В. Тенденції і проблеми у сфері будівництва України в умовах війни // *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2022. № 7(63). С. 63–71. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-7-8146>
14. Скриньковський Р. М., Горбонос Ф. В., Цюх С. І., Хмиз М. В., Процевят О. С., Князь С. В. Тенденції і питання продовольчої безпеки України в умовах війни // *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2022. № 8(64). С. 38–48. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-8-8196>
15. Скриньковський Р. М., Мазур Ю. М., Козяр Р. Я., Петков С. В., Чистоклетов Л. Г. Особливості роботи судів України в умовах воєнного стану // *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2023. № 4(62). С. 51–59. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-4-8832>
16. *Про Заяву Верховної Ради України про необхідність забезпечення відповідальності осіб, винних у вчиненні найтяжчих злочинів за міжнародним правом на території України*: Постанова Верховної Ради України від 20.03.2023 р. № 2961-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-IX#Text> (дата звернення: 20.06.2023).
17. *Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних*

- Націй, парламентів та урядів її держав-членів, міжнародних організацій та їх парламентських асамблей у зв'язку з черговим актом тероризму російської федерації – підривом Каховської гідроелектростанції імені П. С. Непорожнього: Постанова Верховної Ради України від 10.06.2023 р. № 3142-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3142-IX#Text> (дата звернення: 20.06.2023).
18. Пояснювальна записка до проекту Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України про необхідність забезпечення відповідальності осіб, винних у вчиненні найтяжчих злочинів за міжнародним правом на території України». 19.03.2023. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/41594> (дата звернення: 20.06.2023).
19. Ізвозікова А., Галка Н. В Україні зареєстрували понад 71 тисячу воєнних злочинів з початку вторгнення РФ – Офіс генпрокурора // *Матеріали веб-сайту «Суспільні Новини» АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України»*. 14.03.2023. URL: <https://susplne.media/413421-v-ukraini-zareestruvali-ponad-71-tisacu-voennih-zlociniv-z-pocatku-vtorgnenna-rf-ofis-genprokurora/> (дата звернення: 20.06.2023).
20. Ювенальні прокурори: 464 дитини загинули в Україні внаслідок збройної агресії РФ // *Матеріали офіційного веб-сайту Офісу Генерального прокурора*. 18.03.2023. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/yuvenalni-prokurori-464-ditini-zaginuli-v-ukrayini-vnaslidok-zbroinoyi-agresiyi-rf-22948> (дата звернення: 20.06.2023).
21. Стефанчук М. Злочини РФ в Україні: виклики притягнення винних до відповідальності // *Матеріали сайту «Юридична практика»*. 15.05.2023. URL: <https://pravo.ua/zlochyny-rf-v-ukraini-vyklyky->

- prytiahnennia-vynnykh-do-vidpovidalnosti/ (дата звернення: 20.06.2023).
22. Про визнання російської злочинної організації, відомої під назвою «приватна військова компанія Вагнера» або «Група Вагнера», міжнародною злочинною організацією та засудження діяльності її учасників: Постанова Верховної Ради України від 06.02.2023 р. № 2903-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2903-IX#Text> (дата звернення: 20.06.2023).
23. Житнюк О. Кулеба відповів Шольцу на «війну Путіна»: Вбивати їдуть солдати РФ, більшість росіян – за // *Матеріали Інформаційного агентства «ЛІГАБізнесІнформ»* (ресурс порталу [ЛІГА.net](http://liga.net)). 11.08.2022. URL: <https://news.liga.net/ua/politics/news/kuleba-otvetil-sholtsu-na-voynu-putina-ubivat-edut-soldaty-rf-bolshinstvo-rossiyan-za> (дата звернення: 20.06.2023).
24. Печенюк А. «Дітей вбивав, шкода дітей»: зек з ПВК «Вагнера» на відео зізнався у вбивстві 400 людей у підвалі Бахмута // *Матеріали Інформаційного агентства «УНІАН»* (Українського Незалежного Інформаційного Агентства Новин). 17.04.2023. URL: <https://www.unian.ua/war/alzamat-uldarov-zek-z-pvk-vagnera-na-video-ziznavsya-u-vbivstvi-400-lyudey-u-pidvali-bahmuta-12222366.html> (дата звернення: 20.06.2023).
25. Викрадення, тортури, вбивства. Чим відомі в Чечні «кадирівці», які воюють в Україні? // *Матеріали інтернет-видання «Радіо Свобода»*. 17.04.2022. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-viyna-rosiya-kadyrivtsi/31805418.html> (дата звернення: 20.06.2023).
26. Денькович Я. «Слуги сатани»: російський священник приїхав до окупантів і закликав вбивати дітей та жінок // *Матеріали загальноукраїнського сайту новин «ТСН.ua»* (Телевізійної служби новин, що виходить на телеканалі «1+1»). 08.02.2023. URL: <https://tsn.ua/ato/slugi-satani-rosiyskiy-svyaschennik-priyihav-do->

- okupantiv-i-zaklikav-vbivati-ditey-ta-zhinok-video-2260510.html (дата звернення: 20.06.2023).
27. «Армії» Кадирова і «кухара Путіна» створювалися для придушення повстань у РФ – ГУР // *Матеріали інтернет-видання «Українська правда»*. 15.11.2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/11/15/7376446/> (дата звернення: 20.06.2023).
28. Кобзар Ю. Кремль визнав, що Путін особисто помилував завербованих «Вагнером» зеків // *Матеріали Інформаційного агентства «УНІАН» (Українського Незалежного Інформаційного Агентства Новин)*. 27.01.2023. URL: <https://www.unian.ua/russianworld/putin-osobisto-pomiluvav-uv-yaznenih-dlya-verbuvannya-vagnerom-pyeskov-12124416.html> (дата звернення: 20.06.2023).
29. Кузьмич О. Поле всіяне трупами: Пригожин показав тіла вбитих найманців ПВК «Вагнер», щоб змусити Кремль надати боєприпаси // *Матеріали загальноукраїнського сайту новин «ТСН.ua» (Телевізійної служби новин, що виходить на телеканалі «1+1»)*. 05.05.2023. URL: <https://tsn.ua/ato/pole-vsiane-trupami-prigozhin-pokazav-tila-vbitih-naumanciv-pvk-vagnera-schob-zmusiti-kreml-nadati-bojepripasi-2321569.html> (дата звернення: 20.06.2023).
30. Вареня З. Більшість росіян підтримує війну в Україні. Це аморальне суспільство // *Матеріали аналітичного Інтернет-видання Львова. «ZAXID.NET»*. 21.04.2023. URL: https://zaxid.net/bilshist_rosiyan_pidtrimuye_viynu_v_ukrayini_n1562110 (дата звернення: 20.06.2023).
31. Міжнародний суд в Гаазі видав ордер на арешт Путіна. Що означає це рішення // *Матеріали веб-сайту «BBC Україна»*. 17.03.2023. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cjmz0e49z3yo> (дата звернення:

- 20.06.2023).
32. Situation in Ukraine: ICC judges issue arrest warrants against Vladimir Vladimirovich Putin and Maria Alekseyevna Lvova-Belova // *International Criminal Court*. 17.03.2023. URL: <https://www.icc-cpi.int/news/situation-ukraine-icc-judges-issue-arrest-warrants-against-vladimir-vladimirovich-putin-and> (дата звернення: 20.06.2023).
33. Дуляба Н. Росіяни викрали більше 2000 українських дітей, – Зеленський // *Матеріали Інформаційної агенції «ЛЬВІВСЬКИЙ ПОРТАЛ»*. 24.03.2022. URL: <https://portal.lviv.ua/news/2022/03/24/rosiiany-vykraly-bilshe-2000-ukrainskykh-ditej-zelenskyj> (дата звернення: 20.06.2023).
34. Братюк Ю. Офіс президента прокоментував відео з розстрілом українського військового // *Матеріали аналітичного Інтернет-видання Львова. «ZAXID.NET»*. 06.03.2023. URL: https://zaxid.net/ofis_prezidenta_prokomentuvav_video_z_rozstrilom_ukrayinskogo_viyskovogo_n1559199 (дата звернення: 20.06.2023).
35. Очеретянко С. І. Мацієвський Олександр Ігорович // *Енциклопедія Сучасної України* / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. URL: <https://esu.com.ua/article-877833> (дата звернення: 20.06.2023).
36. Окупанти додатково замінували Запорізьку АЕС та ставко-охолоджувач – Буданов // *Матеріали інтернет-видання «Економічна правда»*. 20.06.2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/06/20/701374/> (дата звернення: 20.06.2023).
37. Голодомор в Україні 1932–1933 років // *Матеріали офіційного веб-сайту Посольства України в Республіці Австрія*. 25.10.2020. URL: <https://austria.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/golodomor-v-ukrayini-1932->

- 1933-rokiv (дата звернення: 20.06.2023).
38. Friedman T. L. Vladimir Putin Is the World's Most Dangerous Fool // *The New York Times*. 09.05.2023. URL: <https://www.nytimes.com/2023/05/09/opinion/putin-ukraine-war.html> (дата звернення: 20.06.2023).
39. Секретар Ради національної безпеки і оборони України Олексій Данілов: «Світ зараз – наче театр абсурду: країна-терорист головує в Радбезі ООН» // *Урядовий кур'єр. Газета Кабінету Міністрів України*. 08.04.2023. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/sekretar-radi-nacionalnoyi-bezpeki-i-oboroni/> (дата звернення: 20.06.2023).
40. *Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб*: Закон України від 04.03.1998 р. № 160/98-ВР (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160/98-вр#Text> (дата звернення: 20.06.2023).
41. Поняття «неоголошена або невизнана війна» – це феєсбешний наратив – Ганна Мальяр // *Матеріали офіційного веб-сайту Міністерства оборони України*. 20.03.2022. URL: <https://www.mil.gov.ua/news/2022/03/20/ponyattya-neogoloshena-abo-neviznana-vijna-cze-feesbeshnij-narativ-%E2%80%93-ganna-malyar/> (дата звернення: 20.06.2023).
42. «Масоване вогневе ураження». У Генштабі розповіли, як діятимуть у разі повторного наступу з Білорусі // *Матеріали інтернет-видання «Радіо Свобода»*. 10.11.2022. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-henshtab-zsu-bilorus/32123807.html> (дата звернення: 20.06.2023).
43. Данилишин Б. Наука і війна: чи може наука сприяти перемозі? // *Матеріали інтернет-сайту «LB.UA»*. 01.06.2020. URL: https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/458814_nauka_i_viyna_chi_mozhe_n

- auka_spriyati.html (дата звернення: 20.06.2023).
44. Відкрите звернення науковців України та діаспори // *Світогляд*. 2023. № 1(99). С. 22–23. URL: <https://www.mao.kiev.ua/biblio/jscans/svitogliad/svit-2023-18-1/svit-1-2023-zvernennya-09.pdf> (дата звернення: 20.06.2023).
45. Свиридюк Ю. Битва за кожне місто і село нашої країни варта окремої книги – Залужний // *Матеріали Інформаційного агентства «Українські Національні Новини»*. 11.04.2022. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1971913-bitva-za-kozhne-misto-i-selo-nashoyi-krayini-varata-okremoyi-knigi-zaluzhniy> (дата звернення: 20.06.2023).
46. Пилипенко Є. Залужний: Незалежність можлива тільки тоді, коли є люди, які готові за неї боротися // *Матеріали Інформаційного агентства «ЛІГАБізнесІнформ» (ресурс порталу ЛІГА.net)*. 24.08.2022. URL: <https://news.liga.net/ua/politics/video/zalujnyu-nezavisimost-vozmojna-tolko-togda-kogda-est-lyudi-gotovye-za-nee-borotsya> (дата звернення: 20.06.2023).
47. Гвоздь В. Воєнний стан і права людини // *Бінтел: журнал геополітичної аналітики*. 2018. № 4. С. 26–35. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/15246> (дата звернення: 20.06.2023).
48. Залужний В. Ф., Шаптала С. О. Реформування воєнної організації держави: трансформація завдань і функцій Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України // *Наука і оборона*. 2021. № 4. doi: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2021-17-4-4-12>
49. Баталюк В. І., Павлюк О. О., Тіхонов Г. М. Особливості підготовки та проведення командно-штабних тренувань в умовах воєнного стану // *Наука і оборона*. 2022. № 3–4. doi: <https://doi.org/10.33099/2618-1614->

2022-20-3-4-65-71

50. Полторац С. Т. Головне завдання – підвищення обороноздатності держави // *Наука і оборона*. 2015. № 2. С. 3–8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nauio_2015_2_3 (дата звернення: 20.06.2023).
51. Сирський О. С. Сучасний стан, завдання та перспективи розвитку Сухопутних військ Збройних Сил України // *Наука і оборона*. 2021. № 3. doi: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2021-16-3-22-27>
52. Гелетей В. В. До питання про правоохоронні органи спеціального призначення (на прикладі Управління державної охорони України) // *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2019. № 18. С. 187–195. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vprc_2019_18_26 (дата звернення: 20.06.2023).
53. Гелетей В. В. Концептуальні аспекти взаємодії у контексті діяльності управління Державної охорони України // *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Юридичні науки*. 2018. Вип. 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2018_4_4 (дата звернення: 20.06.2023).
54. Мусієнко І. І. Правове регулювання державної охорони органів влади та посадових осіб (закордонний досвід) // *Південноукраїнський правничий часопис*. 2013. № 1. С. 3–7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2013_1_3 (дата звернення: 20.06.2023).
55. Павлов Д. М., Расевич О. С. Організаційно-правові засади підвищення ефективності взаємодії Управління державної охорони України з іншими органами, які входять до складу сил безпеки і оборони України // *Честь і закон*. 2021. № 1(76). С. 79–86. doi: <https://doi.org/10.33405/2078-7480/2021/1/76/229664>
56. Ткаченко О. О. *Адміністративно-правове регулювання діяльності Управління державної охорони України*: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національний авіаційний університет. Київ, 2013. 20 с.

57. Штучний В. В. *Адміністративно-правові засади підготовки кадрів Управління державної охорони України*: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2015. 20 с.
58. Донець М. А. *Адміністративно-правовий статус військовослужбовців (тілоохоронців) Управління державної охорони України*: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2022. 19 с.
59. Журавель М. Єрмак про ракетну атаку на Київ: «Путін готовий нехтувати безпекою лідерів іноземних держав» // *Матеріали загальноукраїнського сайту новин «ТСН.ua» (Телевізійної служби новин, що виходить на телеканалі «1+1»)*. 16.06.2023. URL: <https://tsn.ua/ato/yermak-pro-raketnu-ataku-na-kiyiv-putin-gotoviy-nehtuvati-bezpekoyu-lideriv-inozemnih-derzhav-2351416.html> (дата звернення: 20.06.2023).
60. Ющенко В. Віктор Ющенко: Чому після Грузії – Україна? // *Матеріали інтернет-видання «Історична правда»*. 08.08.2016. URL: <https://www.istpravda.com.ua/columns/2016/08/8/149175/> (дата звернення: 20.06.2023).
61. Омельченко Г. Убивці Президента Польщі Леха Качинського, його дружини, польської еліти не покарані досі // *Матеріали Інформаційно-політичного видання «Україна молода»*. 11.04.2022. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/180/165567> (дата звернення: 20.06.2023).
62. Омельченко Г. «Катинь-2» – злочин Російської Федерації // *Матеріали Інформаційно-політичного видання «Україна молода»*. 08.04.2016. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/2797/283/97562> (дата звернення: 20.06.2023).
63. Белоус А. Саакашвілі: «Божевільний король» Путін карає Україну за

- бажання жити у демократичному суспільстві // *«ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ. УКРАЇНА»*. Матеріали веб-сайту «ZN.UA». 07.04.2014. URL: https://zn.ua/ukr/WORLD/saakashvili-bozhevilniy-korol-putin-karaye-ukrayinu-za-bazhannya-zhiti-u-demokraticchnomu-suspilstvi-141172_.html (дата звернення: 20.06.2023).
64. Sejm uznał Rosję za państwo wspierające terroryzm // *Sejm Rzeczypospolitej Polskiej*. 14.12.2022. URL: <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/komunikat.xsp?documentId=4774505381CECC10C1258918007022FA> (дата звернення: 20.06.2023).
65. Сейм Польщі визнав Росію спонсором тероризму // Матеріали веб-сайту «Суспільні Новини» АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України». 15.12.2022. URL: <https://susplne.media/338848-sejm-polsi-viznav-rosiu-sponsorom-terorizmu/> (дата звернення: 20.06.2023).
66. Капітан кремлівської служби охорони втік із Росії і назвав Путіна «воєнним злочинцем» // Матеріали інтернет-видання «Радіо Свобода». 05.04.2023. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-kapitan-fso-vtecha-putin/32349537.html> (дата звернення: 20.06.2023).
67. Доронцева Є. Між радянським минулим та європейською інтеграцією: огляд співпраці України з міжнародними організаціями та спільнотами держав // Матеріали веб-сайту «Вокс Україна». 19.10.2022. URL: <https://voxukraine.org/mizh-radyanskym-mynulym-ta-yeuropejskoju-integratsiyeyu-oglyad-spivpratsi-ukrayiny-z-mizhnarodnymu-organizatsiyamy-ta-spilnotamy-derzhav> (дата звернення: 20.06.2023).

References

1. *Pro Zvernennia Verkhovnoi Rady Ukrainy do parlamentiv i uriadiv derzhav svitu ta mizhnarodnykh orhanizatsii z nahody richnytsi*

- povnomasshtabnoho vtorhnennia rosiiskoi federatsii v Ukrainu*: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 24.02.2023 r. № 2942-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2942-20#Text> (date of access: 20.06.2023).
2. *Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini*: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24.02.2022 r. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (date of access: 20.06.2023).
  3. Drozd V. H., Drozd O. Y., Zhuravlov D. V., Pietkov S. V. *Voiennyi stan v Ukraini. Aktualni roziasnennia, harantii dotrymanna zakonnosti, zaborony i obmezhenia, normatyvne zabezpechennia*. Kyiv: VD «Profesional», 2022. 224 s.
  4. *Pro zatverdzhennia Ukazu Prezydenta Ukrainy «Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini»*: Zakon Ukrainy vid 24.02.2022 r. № 2102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (date of access: 20.06.2023).
  5. Mykytiuk M. A. *Derzhavna okhorona v Ukraini: administratyvno-pravove rehuliuвання*: monohrafiia. Lviv. Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniky. 2018. 472 s.
  6. Mykytiuk M., Skrynkovskyy R., Skoromnyy Y. Osoblyvosti vzaiemodii Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy z inshymy orhanamy derzhavnoi vlady // *Nauka online: Mizhnarodnyi elektronnyi naukovyi zhurnal*. 2021. № 1. doi: <https://doi.org/10.25313/2524-2695-2021-1-1>
  7. Mykytiuk M. A., Pavlov D. M., Pavliuk O. O., Radziievskyy R. M., Sopilnyk L. I., Udovyk M. S. *Derzhavna okhorona v Ukraini v umovakh pravovoho rezhymu voiennoho stanu* / Za zah. red. M. A. Mykytiuka. Kyiv. VD «Profesional», 2023. 416 s.
  8. Skrynkovskyy R. M., Koziar R. Y., Petkov S. V., Khytra O. L., Komisarov O. H. *Derzhavna okhorona posadovykh osib v Ukraini v umovakh*

- voiennoho stanu // *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Serii: «Iurydychni nauky»*. 2023. № 5(63). С. 109–119. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-5-8867>
9. *Pro pravovyi rezhy m voiennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 12.05.2015 r. № 389-VIII (iz zminyamy i dopovnenniamy)*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (date of access: 20.06.2023).
  10. Sanktsii proty RF // *Materialy ofitsiinoho veb-saitu Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy*. 13.06.2023. URL: <https://mfa.gov.ua/sankciyi-proti-rf> (date of access: 20.06.2023).
  11. «RIK» – *dokumentalnyi proiekt Dmytra Komarova: 1 ta 2 chastyny*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=F7-dJrCME08> (date of access: 20.06.2023).
  12. *Pro zaboronu propahandy rosiiskoho natsyistskoho totalitarnoho rezhy mu, zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii yak derzhavy-terorysta proty Ukrainy, symboliky voiennoho vtorhnennia rosiiskoho natsyistskoho totalitarnoho rezhy mu v Ukrainu: Zakon Ukrainy vid 22.05.2022 r. № 2265-IX (iz zminyamy i dopovnenniamy)*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20#Text> (date of access: 20.06.2023).
  13. Skrynkovskyy R. M., Tsyuh S. I., Protseviat O. S., Tyrkalo Y. Y., Horbonos F. V. Tendentsii i problemy u sferi budivnytstva Ukrainy v umovakh viiny // *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Serii: «Ekonomichni nauky»*. 2022. № 7(63). S. 63–71. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-7-8146>
  14. Skrynkovskyy R. M., Horbonos F. V., Tsyuh S. I., Khmyz M. V., Protseviat O. S., Kniaz S. V. Tendentsii i pytannia prodovolchoi bezpeky Ukrainy v umovakh viiny // *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Serii: «Ekonomichni nauky»*. 2022. № 8(64). S. 38–48. doi:

<https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-8-8196>

15. Skrynkovskyy R. M., Mazur Y. M., Koziar R. Y., Petkov S. V., Chystokletov L. H. Osoblyvosti roboty sudiv Ukrainy v umovakh voiennoho stanu // *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Seriya: «Iurydychni nauky»*. 2023. № 4(62). S. 51–59. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-4-8832>
16. *Pro Zaiavu Verkhovnoi Rady Ukrainy pro neobkhidnist zabezpechennia vidpovidalnosti osib, vynnykh u vchynenni naitiazhchykh zlochyniv za mizhnarodnym pravom na terytorii Ukrainy*: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 20.03.2023 r. № 2961-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-IX#Text> (date of access: 20.06.2023).
17. *Pro Zvernennia Verkhovnoi Rady Ukrainy do Orhanizatsii Obiednanykh Natsii, parlamentiv ta uriadiv yii derzhav-chleniv, mizhnarodnykh orhanizatsii ta yikh parlamentskykh asamblei u zviazku z cherhovym aktom teroryzmu rosiiskoi federatsii – pidryvom Kakhovskoi hidroelektrostantsii imeni P. S. Neporozhnoho*: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 10.06.2023 r. № 3142-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3142-IX#Text> (date of access: 20.06.2023).
18. *Poiasniuvalna zapyska do proektu Postanovy Verkhovnoi Rady Ukrainy «Pro Zaiavu Verkhovnoi Rady Ukrainy pro neobkhidnist zabezpechennia vidpovidalnosti osib, vynnykh u vchynenni naitiazhchykh zlochyniv za mizhnarodnym pravom na terytorii Ukrainy»*. 19.03.2023. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/41594> (date of access: 20.06.2023).
19. Izvoshchikova A., Halka N. V Ukraini zareiestruvaly ponad 71 tysiachu voiennykh zlochyniv z pochatku vtorhnennia RF – Ofis henprokurora // *Materialy veb-saitu «Suspilni Novyny» AT «Natsionalna suspilna*

- teleradiokompaniia Ukrainy*». 14.03.2023. URL: <https://suspilne.media/413421-v-ukraini-zareestruvali-ponad-71-tisacu-voennih-zlociniv-z-pocatku-vtorgnenna-rf-ofis-genprokurora/> (date of access: 20.06.2023).
20. Yuvenalni prokurory: 464 dytyny zahynuly v Ukraini vnaslidok zbroinoi ahresii RF // *Materialy ofitsiinoho veb-saitu Ofisu Heneralnoho prokurora*. 18.03.2023. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/yuvenalni-prokurori-464-ditini-zaginuli-v-ukrayini-vnaslidok-zbroinoyi-agresiyi-rf-22948> (date of access: 20.06.2023).
21. Stefanchuk M. Zlochyny RF v Ukraini: vyklyky prytiahnennia vynykh do vidpovidalnosti // *Materialy сайту «Iurydychna praktyka»*. 15.05.2023. URL: <https://pravo.ua/zlochyny-rf-v-ukraini-vyklyky-prytiahnennia-vynykh-do-vidpovidalnosti/> (date of access: 20.06.2023).
22. *Pro vyznannia rosiiskoi zlochynnoi orhanizatsii, vidomoi pid nazvoiu «pryvatna viiskova kompaniia Vahnera» abo «Hrupa Vahnera», mizhnarodnoiu zlochynnoiu orhanizatsiieiu ta zasudzhennia diialnosti yii uchasnykiv*: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 06.02.2023 r. № 2903-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2903-IX#Text> (date of access: 20.06.2023).
23. Zhytნიuk O. Kuleba vidpoviv Sholtsu na «viinu Putina»: Vbyvaty yidut soldaty RF, bilshist rosiian – za // *Materialy Informatsiinoho ahentstva «LIGABiznesInform» (resurs portalu LIGA.net)*. 11.08.2022. URL: <https://news.liga.net/ua/politics/news/kuleba-otvetil-sholtsu-na-voynu-putina-ubivat-edut-soldaty-rf-bolshinstvo-rossiyan-za> (date of access: 20.06.2023).
24. Pecheniuk A. «Ditei vbyvav, shkoda ditei»: zek z PVK «Vahnera» na video ziznavsia u vbyvstvi 400 liudei u pidvali Bakhmuta // *Materialy Informatsiinoho ahentstva «UNIAN» (Ukrainskoho Nezalezhnoho Informatsiinoho Ahentstva Novyn)*. 17.04.2023. URL:

- <https://www.unian.ua/war/alzamat-uldarov-zek-z-pvk-vagnera-na-video-ziznavsya-u-vbivstvi-400-lyudey-u-pidvali-bahmuta-12222366.html> (date of access: 20.06.2023).
25. Vykradennia, tortury, vbyvstva. Chym vidomi v Chechni «kadyrivtsi», yaki voiuut v Ukraini? // *Materialy internet–vydannia «Radio Svoboda»*. 17.04.2022. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-viyna-rosiya-kadyrivtsi/31805418.html> (date of access: 20.06.2023).
26. Denkovych Y. «Sluhy satany»: rosiiskyi sviashchennyk prykhav do okupantiv i zaklykav vbyvaty ditei ta zhinok // *Materialy zahalnoukrainskoho сайtu novyn «TSN.ua» (Televiziinoi sluzhby novyn, shcho vykhodyt na telekanali «1+1»)*. 08.02.2023. URL: <https://tsn.ua/ato/slugi-satani-rosiyskiy-svyaschennik-priyihav-do-okupantiv-i-zaklykav-vbivati-ditey-ta-zhinok-video-2260510.html> (date of access: 20.06.2023).
27. «Armii» Kadyrova i «kukhara Putina» stvoriuvalsia dlia prydushennia povstan u RF – HUR // *Materialy internet–vydannia «Ukrainska pravda»*. 15.11.2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/11/15/7376446/> (date of access: 20.06.2023).
28. Kobzar Y. Kreml vyznav, shcho Putin osobysto pomyluvav zaverbovanykh «Vahnerom» zekiv // *Materialy Informatsiinoho ahentstva «UNIAN» (Ukrainskoho Nezalezhnogo Informatsiinoho Ahentstva Novyn)*. 27.01.2023. URL: <https://www.unian.ua/russianworld/putin-osobisto-pomiluvav-uv-yaznenih-dlya-verbuvannya-vagnerom-pyeskov-12124416.html> (date of access: 20.06.2023).
29. Kuzmych O. Pole vsiiane trupamy: Pryhozhyn pokazav tila vbytykh naimantsiv PVK «Vahner», shchob zmusyty Kreml nadaty boieprypasy // *Materialy zahalnoukrainskoho сайtu novyn «TSN.ua» (Televiziinoi sluzhby novyn, shcho vykhodyt na telekanali «1+1»)*. 05.05.2023. URL: <https://tsn.ua/ato/pole-vsiyane-trupami-prigozhin-pokazav-tila-vbitih->

- naymanciv-pvk-vagnera-schob-zmusiti-kreml-nadati-boyepripasi-2321569.html (date of access: 20.06.2023).
30. Varenia Z. Bilshist rosiian pidtrymuie viinu v Ukraini. Tse amoralne suspilstvo // *Materialy analitychnoho Internet-vydannia Lvova. «ZAXID.NET»*. 21.04.2023. URL: https://zaxid.net/bilshist_rosiyan_pidtrimuye_viynu_v_ukrayini_n1562110 (date of access: 20.06.2023).
31. Mizhnarodnyi sud v Haazi vydav order na aresht Putina. Shcho oznachaie tse rishennia // *Materialy veb-saitu «BBC Ukraina»*. 17.03.2023. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cjmz0e49z3yo> (date of access: 20.06.2023).
32. Situation in Ukraine: ICC judges issue arrest warrants against Vladimir Vladimirovich Putin and Maria Alekseyevna Lvova-Belova // *International Criminal Court*. 17.03.2023. URL: <https://www.icc-cpi.int/news/situation-ukraine-icc-judges-issue-arrest-warrants-against-vladimir-vladimirovich-putin-and> (date of access: 20.06.2023).
33. Duliaba N. Rosiiany vykraly bilshe 2000 ukrainskykh ditei, – Zelenskyi // *Materialy Informatsiinoi ahentsii «LVIVSKYI PORTAL»*. 24.03.2022. URL: <https://portal.lviv.ua/news/2022/03/24/rosiiany-vykraly-bilshe-2000-ukrainskykh-ditej-zelenskyj> (date of access: 20.06.2023).
34. Bratiuk Yu. Ofis prezidenta prokomentuvav video z rozstrilom ukrainskoho viiskovoho // *Materialy analitychnoho Internet-vydannia Lvova. «ZAXID.NET»*. 06.03.2023. URL: https://zaxid.net/ofis_prezidenta_prokomentuvav_video_z_rozstrilom_ukrainskogo_viiskovogo_n1559199 (date of access: 20.06.2023).
35. Ocheretianko S. I. Matsiievskyi Oleksandr Ihorovych // *Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy / Redkol.: I. M. Dziuba, A. I. Zhukovskyi, M. H. Zhelezniak ta in.; NAN Ukrainy, NTSh. Kyiv: Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy, 2023. URL:*

- <https://esu.com.ua/article-877833> (date of access: 20.06.2023).
36. Okupanty dodatково zaminuvaly Zaporizku AES ta stavok-okholodzhuvach – Budanov // *Materialy internet-vydannia «Ekonomichna pravda»*. 20.06.2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/06/20/701374/> (date of access: 20.06.2023).
37. Holodomor v Ukraini 1932–1933 rokiv // *Materialy ofitsiinoho veb-saitu Posolstva Ukrainy v Respublitsi Avstriia*. 25.10.2020. URL: <https://austria.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/golodomor-v-ukrayini-1932-1933-rokiv> (date of access: 20.06.2023).
38. Friedman T. L. Vladimir Putin Is the World's Most Dangerous Fool // *The New York Times*. 09.05.2023. URL: <https://www.nytimes.com/2023/05/09/opinion/putin-ukraine-war.html> (date of access: 20.06.2023).
39. Sekretar Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy Oleksii Danilov: «Svit zaraz – nache teatr absurdu: kraina-teroryst holovuie v Radbezi OON» // *Uriadovyi kurier. Hazeta Kabinetu Ministriv Ukrainy*. 08.04.2023. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/sekretar-radi-nacionalnoyi-bezpeki-i-oboroni-/> (date of access: 20.06.2023).
40. *Pro derzhavnu okhoronu orhaniv derzhavnoi vlady Ukrainy ta posadovykh osib: Zakon Ukrainy vid 04.03.1998 r. № 160/98-BP (iz zminamy i dopovnenniamy)*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160/98-bp#Text> (date of access: 20.06.2023).
41. Poniattia «neholoshena abo nevyznana viina» – tse feesbeshnyi naratyv – Hanna Maliar // *Materialy ofitsiinoho veb-saitu Ministerstva oborony Ukrainy*. 20.03.2022. URL: <https://www.mil.gov.ua/news/2022/03/20/ponyattya-neogoloshena-abo-neviznana-vijna-cze-feesbeshnij-narativ-%E2%80%93-ganna-malyar/> (date of access: 20.06.2023).

42. «Masovane vohneve urazhennia». U Henshtabi rozpovily, yak diiatymut u razi povtornoho nastupu z Bilorusi // *Materialy internet–vydannia «Radio Svoboda»*. 10.11.2022. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-henshtab-zsu-bilorus/32123807.html> (date of access: 20.06.2023).
43. Danylyshyn B. Nauka i viina: chy mozhe nauka spriaty peremozi? // *Materialy internet–saitu «LB.UA»*. 01.06.2020. URL: https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/458814_nauka_i_viyna_chi_mozhe_nauka_spriyati.html (date of access: 20.06.2023).
44. Vidkryte zvernennia naukovtsiv Ukrainy ta diaspory // *Svitohliad*. 2023. № 1(99). S. 22–23. URL: <https://www.mao.kiev.ua/biblio/jscans/svitogliad/svit-2023-18-1/svit-1-2023-zvernennya-09.pdf> (date of access: 20.06.2023).
45. Svyrydiuk Y. Bytva za kozhne misto i selo nashoi krainy varta okremoi knyhy – Zaluzhnyi // *Materialy Informatsiinoho ahentstva «Ukrainski Natsionalni Novyny»*. 11.04.2022. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1971913-bitva-za-kozhne-misto-i-selo-nashoyi-krayini-varta-okremoyi-knigi-zaluzhniy> (date of access: 20.06.2023).
46. Pylypenko Y. Zaluzhnyi: Nezalezhnist mozhlyva tilky todi, koly ye liudy, yaki hotovi za nei borotysia // *Materialy Informatsiinoho ahentstva «LIGABiznesInform» (resurs portalu LIGA.net)*. 24.08.2022. URL: <https://news.liga.net/ua/politics/video/zaluzhnyi-nezavisimost-vozmojna-tolko-togda-kogda-est-lyudi-gotovy-za-nee-borotsya> (date of access: 20.06.2023).
47. Hvozd V. Voienni stan i prava liudyny // *Bintel: zhurnal heopolitychnoi analityky*. 2018. № 4. S. 26–35. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/15246> (date of access: 20.06.2023).
48. Zaluzhnyi V. F., Shaptala S. O. Reformuvannia voiennoi orhanizatsii

- derzhavy: transformatsiia zavdan i funktsii Ministerstva oborony Ukrainy ta Heneralnogo shtabu Zbroinykh Syl Ukrainy // *Nauka i oborona*. 2021. № 4. doi: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2021-17-4-4-12>
49. Bataliuk V. I., Pavliuk O. O., Tikhonov H. M. Osoblyvosti pidhotovky ta provedennia komandno-shtabnykh trenuvan v umovakh voiennoho stanu // *Nauka i oborona*. 2022. № 3–4. doi: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2022-20-3-4-65-71>
50. Poltorak S. T. Holovne zavdannia – pidvyshchennia oboronozdatnosti derzhavy // *Nauka i oborona*. 2015. № 2. S. 3–8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nauio_2015_2_3 (date of access: 20.06.2023).
51. Syrskyi O. S. Suchasnyi stan, zavdannia ta perspektyvy rozvytku Sukhoputnykh viisk Zbroinykh Syl Ukrainy // *Nauka i oborona*. 2021. № 3. doi: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2021-16-3-22-27>
52. Heletei V. V. Do pytannia pro pravookhoronni orhany spetsialnogo pryznachennia (na prykladi Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy) // *Visnyk Pivdennoho rehionalnogo tsentru Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy*. 2019. № 18. S. 187–195. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vprc_2019_18_26 (date of access: 20.06.2023).
53. Heletei V. V. Kontseptualni aspekty vzaiemodii u konteksti diialnosti upravlinnia Derzhavnoi okhorony Ukrainy // *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Serii: Yurydychni nauky*. 2018. Vyp. 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2018_4_4 (date of access: 20.06.2023).
54. Musiienko I. I. Pravove rehuliuвання derzhavnoi okhorony orhaniv vlady ta posadovykh osib (zakordonnyi dosvid) // *Pivdennoukrainskyi pravnychyi chasopys*. 2013. № 1. S. 3–7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2013_1_3 (date of access: 20.06.2023).
55. Pavlov D. M., Rasevych O. S. Orhanizatsiino-pravovi zasady pidvyshchennia efektyvnosti vzaiemodii Upravlinnia derzhavnoi okhorony

- Ukrainy z inshymy orhanamy, yaki vkhodiat do skladu syl bezpeky i oborony Ukrainy // *Chest i zakon*. 2021. № 1(76). S. 79–86. doi: <https://doi.org/10.33405/2078-7480/2021/1/76/229664>
56. Tkachenko O. O. *Administratyvno-pravove rehuliuвання diialnosti Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy*: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07 / Natsionalnyi aviatsiinyi universytet. Kyiv, 2013. 20 s.
57. Shtuchnyi V. V. *Administratyvno-pravovi zasady pidhotovky kadriv Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy*: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07 / Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav. Kyiv, 2015. 20 s.
58. Donets M. A. *Administratyvno-pravovyi status viiskovosluzhbovtziv (tilookhorontsiv) Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy*: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07 / Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav. Kyiv, 2022. 19 s.
59. Zhuravel M. Yermak pro raketnu ataku na Kyiv: «Putin hotovyi nekhtuvaty bezpekoiu lideriv inozemnykh derzhav» // *Materialy zahalnoukrainskoho saituv novyn «TSN.ua» (Televiziinoi sluzhby novyn, shcho vykhodyt na telekanali «1+1»)*. 16.06.2023. URL: <https://tsn.ua/ato/yermak-pro-raketnu-ataku-na-kiyiv-putin-gotoviy-nehtuvati-bezpekoyu-lideriv-inozemnih-derzhav-2351416.html> (date of access: 20.06.2023).
60. Yushchenko V. Viktor Yushchenko: Chomu pislia Hruzii – Ukraina? // *Materialy internet-vydannia «Istorychna pravda»*. 08.08.2016. URL: <https://www.istpravda.com.ua/columns/2016/08/8/149175/> (date of access: 20.06.2023).
61. Omelchenko H. Ubyvtsi Prezydenta Polshchi Liekha Kachynskoho, yoho druzhyny, polskoi elity ne pokarani dosi // *Materialy Informatsiino-politychnoho vydannia «Ukraina moloda»*. 11.04.2022. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/180/165567> (date of access: 20.06.2023).

62. Omelchenko H. «Katyn-2» – zlochyn Rosiiskoi Federatsii // *Materialy Informatsiino-politychnoho vydannia «Ukraina moloda»*. 08.04.2016. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/2797/283/97562> (date of access: 20.06.2023).
63. Belous A. Saakashvili: «Bozhevilnyi korol» Putin karaie Ukrainu za bazhannia zhyty u demokratychnomu suspilstvi // «*DZERKALO TYZhNia. UKRAINA*». *Materialy veb-saitu «ZN.UA»*. 07.04.2014. URL: https://zn.ua/ukr/WORLD/saakashvili-bozhevilniy-korol-putin-karaye-ukrayinu-za-bazhannya-zhiti-u-demokratichnomu-suspilstvi-141172_.html (date of access: 20.06.2023).
64. Sejm uznał Rosję za państwo wspierające terroryzm // *Sejm Rzeczypospolitej Polskiej*. 14.12.2022. URL: <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/komunikat.xsp?documentId=4774505381CECC10C1258918007022FA> (date of access: 20.06.2023).
65. Seim Polshchi vyznav Rosiiu sponsorom teroryzmu // *Materialy veb-saitu «Suspilni Novyny» AT «Natsionalna suspilna teleradiokompaniia Ukrainy»*. 15.12.2022. URL: <https://suspilne.media/338848-sejm-polsi-viznav-rosiu-sponsorom-terrorizmu/> (date of access: 20.06.2023).
66. Kapitan kremlivskoi sluzhby okhorony vtik iz Rosii i nazvav Putina «voiennym zlochyntsem» // *Materialy internet-vidannia «Radio Svoboda»*. 05.04.2023. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-kapitan-fso-vtecha-putin/32349537.html> (date of access: 20.06.2023).
67. Dorontseva Y. Mizh radianskym mynulym ta yevropeiskoiu intehratsiieiu: ohliad spivpratsi Ukrainy z mizhnarodnymi orhanizatsiiamy ta spilnotamy derzhav // *Materialy veb-saitu «Voks Ukraina»*. 19.10.2022. URL: <https://voxukraine.org/mizh-radianskym-mynulym-ta-yevropejskoyu-integratsiyeyu-oglyad-spivpratsi-ukrayiny-z-mizhnarodnymi-organizatsiyamy-ta-spilnotamy-derzhav> (date of access: 20.06.2023).